

Роман Богданович Фотуйма

“Prelude and Fugue” для саксофона альта і фортепіано Роберта Курдибахи: синтез барокових традицій і сучасної музичної естетики

УДК 780.8:780.643.2:780.616.432: [78.034.7 + 78.036] (438) (045)
DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-3.25>

Роман Богданович Фотуйма
аспірант
Музична академія імені Кароля
Ліпінського у Вроцлаві;
викладач кафедри дерев'яних духових
інструментів
Національна музична академія України
імені П. І. Чайковського
ORCID: 0009-0006-5654-2812

Стаття надійшла в редакцію: 03.07.2025
Стаття прийнята: 20.07.2025
Опубліковано: 14.10.2025

У статті розглянуто твір “Prelude and Fugue” для саксофона альта і фортепіано польського композитора Роберта Курдибахи як приклад сучасного переосмислення барокових форм у контексті постмодерної музичної естетики. Роберт Курдибаха є однією з важливих постатей сучасного польського музичного життя. Його доробок охоплює широкий спектр жанрів – від симфонічної та камерної музики до електроакустичних проєктів. Значне місце у творчості композитора належить опусам для духових інструментів, серед яких варто відзначити концерти для флейти та саксофона з оркестром, а також низку камерних творів з використанням кларнета, флейти, бас-кларнета тощо. Це свідчить про глибоку зацікавленість Р. Курдибахи у виразовому потенціалі цих інструментів і водночас про його прагнення до оновлення та розвитку академічного репертуару для духових.

Активна діяльність вроцлавського митця як композитора, диригента, педагога й організатора фестивалів справляє помітний вплив на формування сучасного музичного середовища Нижньої Силезії, а також Польщі загалом. Водночас в українському музикознавстві його творчість досі залишається майже не дослідженою. Запропонована публікація є однією з перших спроб представити постать Роберта Курдибахи у вітчизняному науковому дискурсі на прикладі ґрунтовного аналізу одного з його камерних опусів.

У проаналізованому творі “Prelude and Fugue” зосереджено увагу на особливостях поліфонічної організації, ритмічної структури й інтонаційної мови. Виокремлено характерні риси авторського стилю, зокрема: тяжіння до інтертекстуального мислення, використання барокової символіки та поєднання традицій з новітніми художніми тенденціями. Окремий акцент зроблено на ролі барокової риторичної як естетичного маркера в постмодерному контексті композиції.

У підсумку стверджується висока художня цінність “Prelude and Fugue” як зразка сучасного камерного репертуару, що поєднує традиційні форми з актуальним звучанням. Водночас окреслено необхідність подальшого вивчення багатогранної творчої спадщини Роберта Курдибахи в українському музикознавстві.

Ключові слова: саксофон, фортепіано, польський композитор, Роберт Курдибаха, поліфонія, камерна музика, необароко.

Постановка проблеми. У сучасному музичному мистецтві дедалі більше привертає увагу поєднання історичних жанрових моделей з новітніми композиторськими техніками. Також це стосується диптиха прелюдії та фуги, які, зберігаючи свій жанровий код, набувають нового змісту в постмодерному культурному контексті. Прикладом такого синтезу є твір “Prelude and Fugue” для саксофона і фортепіано польського композитора Роберта Курдибахи – зразок сучасного трактування барокової форми, у якому поєднано складну поліфонічну структуру, виразну ритміку та темброві особливості саксофона як новітнього інструмента. Попри значний внесок згаданого митця в розвиток польської і східноєвропейської музики, його творчість практично не представлена в українському музикознавстві. У цьому контексті постає потреба в комплексному аналізі як художніх принципів композитора, так і особливостей вибраного твору.

Аналіз актуальних досліджень. Попри активну присутність Роберта Курдибахи в польському мистецькому середовищі, його творчість досі майже не представлена у вітчизняному музикознавстві. Відсутність ґрунтовних досліджень, що присвячені

композиторові, актуалізує потребу в науковому осмисленні його художнього доробку, зокрема в контексті сучасної інструментальної музики. Водночас репертуар для саксофона, зокрема й польські зразки, уже став об'єктом численних наукових розвідок. У збірнику “The Cambridge Companion to the Saxophone” за редакцією Р. Інгема розглянуто історію саксофона й основні напрями його репертуару в широкому культурному й музичному контексті. Комплексне джерело “Londeix Guide to the Saxophone Repertoire 1844–2012” Б. Ронкіна пропонує систематизацію та класифікацію світового саксофонного репертуару.

Серед польських дослідників, які аналізували саксофонну творчість композиторів своєї країни, варто виокремити монографії Д. Самула (“Muzyka saksofonowa w twórczości polskich kompozytorów. Dzieła wybrane”), Я. Делонга (“My, Saksofon”) і А. Жимковського (“Saksofon w wybranych utworach kompozytorów krakowskich początku XXI wieku”). В українському музикознавстві польський саксофонний репертуар частково досліджено в дисертації Д. Максименка («Європейський саксофонний концерт: теоретичні засади та виконавські

інспірації»). Загалом проблематика саксофонного репертуару розглядалася в наукових працях А. Понькіної, Д. Зотова та М. Мимрика.

Зіставлення саксофонного твору з бароковими традиціями органічно пов'язане із ширшим полем досліджень неobarокових тенденцій у музиці ХХ–ХХІ ст. У дисертації Л. Мельник проаналізовано еволюцію барокової стилістики в сучасному академічному контексті, що створює концептуальне підґрунтя для інтерпретації твору. Окрім того, у низці музикознавчих досліджень простежується великий інтерес до проблематики музичної символіки. До цього кола праць належать дослідження Ю. Барської, А. Боршуляк, Т. Ліванової, С. Серенка, Й. Трумера, А. Швейцера й інших. Хоча ці розвідки не присвячені безпосередньо ані постаті Роберта Курдибаха, ані саксофонному мистецтву, вони створюють концептуальні передумови для глибшого осмислення релігійно-символічного виміру його твору як складника авторського стилю композитора в постмодерному контексті.

Мета статті. Метою статті є репрезентація творчості Роберта Курдибаха в українському музикознавчому контексті через розкриття його творчого шляху й аналіз одного з характерних камерних творів – *“Prelude and Fugue”* для саксофона альта і фортепіано. Завдання полягає у виявленні особливостей синтезу барокової жанрової моделі із сучасною музичною мовою, а також у висвітленні ключових прийомів поліфонічної організації, тембрової роботи та ритмічної структури. Поряд із цим у статті розглянуто творчу постать композитора як одного з яскравих представників сучасної польської музики, окреслено його вплив на естетичну розмаїтість у європейському музичному просторі. Отже, публікація має на меті не лише аналіз конкретного твору, але й актуалізацію значення постаті Роберта Курдибаха для сучасного музичного дискурсу.

Методологія досліджень. Методологічною основою дослідження є поєднання аналітичного, історико-контекстуального й інтерпретаційного підходів. Застосовано структурно-формальний аналіз музичного тексту з метою виявлення особливостей поліфонічної організації, ритмічної структури, інтонаційної мови та тембрової специфіки. Важливу роль у дослідженні відіграє герменевтична інтерпретація, що дозволяє розкрити змістові та символічні рівні твору в контексті постмодерної естетики. Особливу увагу приділено аналізу взаємодії барокових жанрових моделей із сучасними композиційними техніками, а також вивченню проявів інтертекстуальності й музичної риторики як естетичних маркерів стилю польського митця. Під час підготовки статті враховано матеріали з вебсайту композитора, а також досвід безпосереднього особистого спілкування з Робертом Курдибахою.

Результати та їх обговорення. Роберт Курдибаха (1971 р.) – польський композитор, диригент,

педагог, популяризатор сучасної музики, відомий своєю креативністю та багатогранністю, автор численних камерних і симфонічних творів. Р. Курдибаха послідовно прагне до популяризації сучасного музичного мистецтва, поєднує інноваційні підходи із традиційними формами виразності. Композитора вважають митцем, чия діяльність зосереджена на розвитку та поширенні традицій класичної музики ХХ і ХХІ ст. Результати його творчості вже стали вагомим внеском як у польське мистецьке середовище, так і поза його межами.

Р. Курдибаха здобув вищу освіту в Музичній академії імені Кароля Ліпінського у Вроцлаві, де отримав ступінь магістра, а згодом – наукові ступені доктора та доктора габілітованого¹ в галузі музичного мистецтва. Його творчі та професійні інтереси вирізняються надзвичайною широтою і охоплюють, серед іншого, організаційну діяльність. Р. Курдибаха є засновником і художнім керівником кількох фестивалів сучасної музики, а також численних музичних ініціатив, спрямованих на популяризацію творчості молодих композиторів, а також представлення новітніх досягнень у сфері музичного мистецтва.

Серед численних творчих ініціатив композитора особливе місце посідає формація *“Sound Factory Orchestra”* – ансамбль, що виник у межах практичних занять із сучасної музики, які проводилися зі студентами Музичної академії імені Кароля Ліпінського у Вроцлаві. З розвитком проєкту колектив отримав нинішню назву (далі – SFO) і згодом продовжив активну діяльність уже незалежно від середовища академії. Відмітною рисою ансамблю є гнучкий склад, який адаптується до вимог концертного репертуару – від камерних формацій до повного симфонічного оркестру. SFO має у своєму репертуарі численні світові прем'єри, а також бере участь у міжнародних концертних проєктах, зокрема в Бельгії, Нідерландах, Німеччині, Словаччині й інших країнах.

Із 2016 р. Роберт Курдибаха у співпраці із професором Станіславом Круповичем виконує функції співорганізатора фестивалю електроакустичної та комп'ютерної музики *“Sine scientia ars nihil est”*. Захід є одним з інструментів популяризації сучасного мистецтва серед студентів закладів вищої музичної освіти. *“Sine scientia ars nihil est”* слугує важливою платформою для представлення новаторських форм музичної творчості, а його міждисциплінарний характер сприяє інтеграції науки й мистецтва, створює умови для творчого діалогу між різними напрямками. Завдяки цьому молоді митці отримують можливість поєднувати новітні технологічні досягнення

¹ Науковий ступінь доктора в польській освітньо-науковій системі відповідає третьому рівню в Україні – доктору філософії, тоді як доктор габілітований є аналогом українського доктора наук.

з актуальними тенденціями у сфері музичного та візуального мистецтва.

Широка мистецька діяльність Роберта Курдибахи охоплює співпрацю як із польськими, так і із зарубіжними виконавцями та музичними колективами. Як диригент він працює з відомими оркестрами, зокрема з Камерним оркестром м. Бельсько-Бяла, Оркестром Вроцлавської філармонії, Симфонічним оркестром Національної філармонії у Варшаві (Польща), *Ningbo Symphony Orchestra* (Китай), *Philharmonia Orchestra* (Великобританія) та іншими.

Окрім активної творчої і організаційної діяльності, Роберт Курдибаха обіймає викладацькі посади в закладах вищої освіти, передаючи свої знання та досвід молодим поколінням. Як професор Музичної академії імені Кароля Ліпінського у Вроцлаві він зосереджується на викладанні композиції, підготовці диригентів і виконавців до роботи в ансамблях, інтерпретації авангардної музики, а також адаптації до функціонування в сучасному технологічному музичному середовищі. Із 2019 р. Р. Курдибаха також викладає на післядипломній програмі «Управління культурними інституціями» в Економічному університеті у Вроцлаві, де знайомить студентів з інноваційними підходами до управління. Це дозволяє йому поєднувати мистецькі компетенції із практичними аспектами організації та менеджменту у сфері культури.

Роберт Курдибаха є також автором наукових публікацій, у яких розглядає проблематику, пов'язану з мистецтвом, музичними технологіями та роллю музики в культурі сьогодення. Його праці становлять вагомий внесок у музикознавчий дискурс, зокрема в дослідження нових форм музичної творчості та їхніх міждисциплінарних аспектів. Важливою формою його позанаукової активності став блог під назвою *"About Music, Teamwork and Parallel Worlds"*, розміщений на особистому веб-сайті. У межах цього блогу митець порушує надзвичайно широкий спектр тем – від роздумів про важливі історичні події до оглядів культурних подій і аналізу сучасного мистецтва з урахуванням соціально-культурних змін, що відбуваються у світі.

Творчий доробок Роберта Курдибахи об'ємний і різноманітний. До його композицій належать симфонії, концерти для різних інструментів, камерні твори, а також електроакустичні проєкти. Стиль композитора можна схарактеризувати як еkleктичний: він поєднує авангардний підхід із продуманою естетикою та глибокою рефлексією над музичною формою. У його творах сучасні авангардні ідеї органічно поєднуються із прагненням до інтеграції стилістичних елементів, зрозумілих і доступних ширшому колу слухачів. Р. Курдибаха послідовно намагається зменшити дистанцію між елітарною та популярною музикою, що цілком відповідає постмодерністському характеру його естетичних поглядів.

Важливу роль у творчості Р. Курдибахи відіграють інтертекстуальність і інтермедіальність, які проявляються завдяки чіткому прагненню до інтеграції різноманітних музичних стилів, зокрема через свідомі відсилання до минулих епох. У своїх композиціях митець демонструє, як різні музичні традиції можуть ефективно взаємодіяти, утворюючи цілісні й естетично довершені структури. Такий підхід збагачує його твори багатшаровими культурними асоціаціями, формує складний простір діалогу між традицією і сьогоденням.

Творчість Роберта Курдибахи вирізняється своєрідною «простотою», що виявляється в ретельно продуманому використанні новітніх засобів музичної виразності, зокрема виконавських технік і різноманітних сонористичних ефектів. У його композиціях відчутний тонкий вплив мінімалізму, проте цей стиль не домінує над загальною архітектонікою творів, а радше є одним із численних елементів, що формують їхній індивідуальний характер. Композитор приділяє велику увагу складним ритмічним структурам, які нерідко стають центральним конструктивним елементом його опусів.

У творчості Роберта Курдибахи композиції для духових відіграють важливу роль у формуванні його мистецького доробку. Використання цих інструментів у творах свідчить про його прагнення досліджувати та максимально розкривати їхні широкі темброві можливості. До таких опусів належать: *"X Songs"* для бас-кларнета й арфи (1992 р.), *"Landscapes (Part I)"* для кларнета й фортепіано (1994 р.), *"Clarinet Quintet"* (1995 р.), *"Landscapes (Part II)"* для флейти, бас-кларнета й фортепіано (1995 р.), *"Landscapes (Part III)"* для кларнета й гітари (1998 р.), *"FREE 4 FREE"* для флейти, віолончелі та фортепіано (2003), *Квартет* для кларнета, фортепіано, скрипки та маримби або вібрафона (2004 р.), *Концерт* для флейти й оркестру (2005 р.), а також три саксофонні твори: *Концерт* для саксофона альту й оркестру (2015 р.), *"So-so"* для саксофона альту і камерного оркестру (2019 р.), *"Prelude and Fugue"* для саксофона альту й фортепіано (2021 р.).

"Prelude and Fugue" Роберта Курдибахи – показовий приклад твору ХХІ ст., у якому поєднується музична форма, що бере початок у бароковій традиції, з одним із наймолодших духових інструментів – саксофоном. Перш ніж перейти до аналізу цієї композиції, варто зауважити, що цикл «прелюдія і fuga» був і залишається одним із жанрів, які витримали випробування століттями розвитку музичного мистецтва. Прелюдія, що на ранніх етапах слугувала вступом до масштабного твору, а згодом набула самостійного значення, разом із фугою, яка вважається найскладнішою поліфонічною формою та центральним жанром доби Бароко, часто ставали для творців різних епох своєрідною творчою лабораторією.

Одними з перших відомих композиторів в історії музики, які звернулися до прелюдії і фуги, були Йоганн Каспар Фердинанд Фішер і Йоганн Пахельбель (Kroll, 2019). Визначальну роль у формуванні цього диптиха, однак, відіграла творчість Йоганна Себастьяна Баха. Варто підкреслити, що безліч композиторів, виявляючи пошану до спадщини великого майстра бароко, створювали й продовжують створювати власні твори подібної структури, тим самим поширюють розвинену ним традицію. Окрім Й. С. Баха, до прелюдії і фуги пізніше зверталися численні митці: Йоганн Непомук Гуммель, Фелікс Мендельсон, Дмитро Шостакович, Кароль Шимановський, Вільям Волтон, Мирослав Скорик, Євген Станкович і багато інших. Ці композитори представляють різні історичні епохи, стилістичні напрями, національні школи та культурні контексти, охоплюють фактично всі етапи розвитку музики від XVII ст. до сучасності. Кожен із них по-своєму інтерпретував цей двочастинний цикл, створюючи унікальні й новаторські опуси, що суттєво збагатили світову музичну спадщину.

“*Prelude and Fugue*” для саксофона альта і фортепіано Роберта Курдибаха є цінним доповненням до сучасного саксофонного репертуару з поліфонічною фактурою. Цикл побудований у традиційний спосіб: прелюдія виконує функцію вступу до фуги, що відповідає класичним принципам даної форми. Про це свідчить непропорційне співвідношення частин, де прелюдії відведено менше ніж третину загальної тривалості твору. Злиття прелюдії та фуги, яке відбувається із 43-го такту *attacca*, підкреслює цілісну будову композиції, на яку орієнтується Р. Курдибаха. Водночас прелюдія зберігає тематичну самостійність у межах загальної структури твору.

Прелюдія вирізняється індивідуальною, мелодійною виразністю та яскравими музичними образами. У цій *quasi*-імпровізаційній частині твору Р. Курдибаха широко застосовує повторювані мотиви й типові для жанру схеми руху. Прелюдія побудована на динамічному діалозі між фортепіано й саксофоном, якому притаманне гармонічне напруження та щільна дисонансна палітра. У фактурі клавіру застосовано співзвуччя на основі секунд і нон, тоді як у саксофонній лінії з’являються тритони, що посилює контраст і надає звучанню особливої експресії.

Прелюдія характеризується поступовим зростанням драматургічної напруги, зумовленим підвищенням динамічного рівня, зміною регістрів, ускладненням фактури. Водночас завершення цієї частини композиції тяжіє до ліричного тематизму, що створює додатковий контраст із другою половиною диптиха. Фуга демонструє виразну протилежність до прелюдії. Починаючи із 43-го такту розгортається ритмічно ускладнена структура, у якій домінують моторика, динамічний розвиток

та імпульсивність. Тематичний матеріал уперше з’являється у фортепіанній партії, тоді як саксофон у цей час виконує *unisono* довгі звуки. Обидва інструменти поступово затихають до *al niente*, після чого настає пауза. Таке звукове рішення створює ефект (інтонацію) «мерехтіння», а також виконує функцію своєрідного містка між обома частинами твору.

На перший погляд може скластися враження, що основним засобом виразності у фугі є суто складна ритмічна організація. Проте під імпульсивною, динамічною фактурою, яка поступово розгортається внаслідок послідовного введення нових голосів у фортепіанній партії, поступово проявляється мелодична основа теми: *es – hes – h – d* (приклад 1, такти 53–57). На початку звучить висхідна квінта, далі – збільшена прима, а завершальним інтервальним кроком є низхідна секста. Така послідовність інтервалів є відсилкою до мотиву хреста – поширеного в барокову добу музично-риторичного символу. Згаданий мотив нерідко асоціюється з музичним шифруванням імені Й. С. Баха. Дослідниця Юлія Барська в розвідці «Біблійність у творчості Й. С. Баха» подає такий опис цього символу: «Серед важливих символів, що трапляються в музиці генія, варто відзначити стійкі поєднання звуків, які мають постійне значення. У творчості Баха особливе місце посідає символ хреста. Він складається із чотирьох нот, рух яких спрямований у різні боки. Примітно, що якщо зашифрувати прізвище композитора (BACH) нотами, утворюється такий самий графічний візерунок» (Барська, 2015).

Отже, цей музичний елемент полягає у використанні специфічного мелодичного контуру, де інтервали між звуками символічно формують хрест. Він мав глибоке релігійне значення та відображав духовний зміст музичних творів, особливо в контексті церковної музики. Таке трактування символу подає дослідниця Альона Боршуляк: «Тема хреста являє собою найвищу концентрацію пасіонності, бо розп’яття Христа – страшний акт, який викликає почуття болю, страждання, обурення жорстокістю помсти, нерозуміння. Водночас через тему хреста в оберненні відбуваються спокутування земних гріхів і досягнення благодаті. Тому тема хреста виражає не лише жертвовність, покірність волі Божій (зображуючи перетин світів), але й через здійснену муку – також і віру та надію на спасіння. Адже немає мучеництва – немає подвигу, немає подвигу – немає святості» (Боршуляк, 2014).

Як зазначалося вище, тема хреста може мати різні варіанти й обернення і не завжди з’являється у своїй первинній, оригінальній формі. У фугі Роберт Курдибаха подає її в досить завуальованому вигляді: змінює інтервали, порядок звуків у мотиві, а також застосовує його «широке розташування» (Приклад 2). У творі символ хреста

реалізується через поетапну появу кожної ноти мотиву в окремому голосі, що в багатоголосній фактурі створює враження, ніби композитор приховує присутність цього елемента (приклад 1). Як митець ХХІ ст. Р. Курдибаха поєднує даний символ із сучасними виразовими засобами – зокрема, застосовує складний ритмічний малюнок на повторюваних звуках, насичений численними синкопами, що ще більше «маскує» тему хреста. З виконавського погляду варто зауважити, що активне синкопування, послідовне введення голосів і постійний ритмічний зсув на вісімку в одному з них значно ускладнюють точне прочитання фактури теми на початкових етапах роботи з фугою. Навіть на пізніших стадіях, зокрема під час концертного виконання, ця частина твору потребує від піаніста високої концентрації та зосередженості для досягнення належного рівня інтерпретації.

Ритмічно організована та чітко окреслена тема фуги зазнає поступової трансформації, що досягає кульмінації в інтермедії (тт. 62–76). У цьому фрагменті відбувається цілеспрямоване руйнування первинної тематичної цілісності: її елементи дробляться, втрачають зв'язність і сприймаються як хаотично розміщені. Такий ефект створюється завдяки поетапному передаванню одноголосної мелодії між лівою та правою руками у фортепіано й партією саксофона, розміру $2/4 + 3/8$, розірваній ритміці й фактурі, використанню різних регістрів, а також застосуванню штриха *staccato*. Вирішальним засобом формування враження «розпаду» є поступове вилучення окремих нот із мелодичної лінії та їх заміна на паузи, що розпочинається в такті 67. Уже через вісім тактів у кожного з інструментів залишається лише один звук, що підкреслює ефект максимального редукування музичного матеріалу. У саксофонній партії Р. Курдибаха вдається до типового для сучасної музики прийому – *slap tongue*. Цей ефект не

лише дає змогу виконавцеві продемонструвати високий рівень володіння сучасною технікою гри, а й надає нижньому регістру інструмента специфічної «гостроти», що дозволяє точно відтворити атакуючу артикуляцію, максимально наближену до характеру звучання нот *marcato* в нижньому регістрі фортепіано. У завершальних тактах інтермедії поступово відновлюється перший «ритмічний» мотив фуги, двічі проведений в інверсії, що водночас виконує функцію підготовки матеріалу для наступного розділу фуги.

Після такої своєрідної експозиції музичний матеріал ніби заново «збирається» у розробці. Р. Курдибаха повертається до домінантного мотиву хреста, поєднуючи його із традиційними композиційними прийомами, зокрема аугментацією ритмічних тривалостей і модуляційними переходами. Варто підкреслити, що кожне нове проведення відзначається підняттям на тритон, що зумовлює зростання гармонічної напруги, надає фактурі глибини й структурної складності, а також посилює драматургію. У такий спосіб композитор поступово готує слухача до кульмінаційного моменту фуги, який розгортається в тактах 114–121.

Після надзвичайно інтенсивної кульмінації від 122-го такту розпочинається нова секція, що виконує функцію коди, слугуючи логічним завершенням композиції та драматургічним згасанням. Заклучна частина відкривається 11-тактовим сольним епізодом фортепіано, який замінює традиційну репризу фуги та водночас забезпечує цілісність форми. Завершення твору відбувається через поступове згасання динаміки, а також редукування мелодичного матеріалу, що проводиться в партії саксофона. Мотив хреста залишається домінантним у цій секції та чітко простежується як в одноголосній лінії саксофона (в аугментованій формі), так і в поліфонічній, як і до цього ритмічно ускладненій фактурі фортепіано, побудованій

Приклад 1. Р. Курдибаха – *Prelude and Fugue*, такти 53–57

Приклад 2: А) мотив, що використав Р. Курдибаха; В) мотив Р. Курдибахи у «вузькому розташуванні» з енгармонічною заміною; С) барокова тема хреста із зашифрованим прізвищем Баха (В-А-С-Н)

на повторюваних звуках. Така структура формує семантичний зв'язок із початковим розділом фуги, забезпечує цілісність композиційної драматургії.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Твір *“Prelude and Fugue”* Роберта Курдибахи є переконливим прикладом сучасної інтерпретації барокових форм у контексті постмодерної естетики. Поєднанням жанрової традиції з інноваційними виконавськими та композиційними прийомами композитор створює музичний простір, у якому минуле і сучасне перебувають у діалозі. Аналіз твору дозволяє простежити притаманні авторові риси стилю – ритмічну складність, символічність тематичного матеріалу, увагу до фактурної деталізації та тембрової виразності. Попри активну творчу діяльність Роберта Курдибахи в Польщі та за її межами, доробок композитора досі залишається малознаним в Україні. Вивчення таких творів, як *“Prelude and Fugue”*, сприяє поглибленню розуміння новітніх тенденцій у європейській музиці та відкриває перспективи для подальших досліджень сучасного саксофонного репертуару.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апатський, В. (2010). Історія духового музично-виконавського мистецтва. Київ : ТОВ «Задруга».
2. Барська, Ю. (2015). Біблійність у творчості Й. С. Баха. *Естетика і етика педагогічної дії*, (10), 150–159.
3. Боршуляк, А. (2014). Пасіонність як основа сотеріологічного мислення у клавірній творчості Й. С. Баха. *Парадигма пізнання: гуманітарні питання*, (1), 66–72.
4. Корнієнко, Н. (1996). Культура і нелінійний світ: нові підходи. *Українська художня культура*. Київ: Либідь, 365–389.
5. Мельник, Л. (2004). Необарокові тенденції в музиці ХХ ст. [Дис. канд. мист-ва, Національна музична академія України імені П. І. Чайковського].
6. Delong, J. (2011). *My, Saksofon*. PWM Polskie Wydawnictwo Muzyczne.
7. Jabłoński, M. (2007). Najmłodsze pokolenie polskich kompozytorów. URL: <https://culture.pl/pl/artykul/najmlodsze-pokolenie-polskich-kompozytorow>

8. Kroll, M. (Ed.). (2019). *The Cambridge Companion to the Harpsichord*. Cambridge University Press, 93–112.

9. Ronkin, B. (2012). *Londeix Guide to The Saxophone Repertoire 1844–2012*. Glenmoore: Roncorp Publications.

10. Офіційний персональний сайт Роберта Курдибахи. URL: <https://robertkurdybacha.com/>

REFERENCES

1. Apatskyi, V. (2010). *Istoriia dukhovoho muzychno-vykonavskoho mystetstva* [The history of wind music and performing arts]. Kyiv: TOV “Zadruga”. [in Ukrainian].
2. Barska, Yu. (2015). *Bibliinist u tvorchosti Y. S. Bakha* [Biblical themes in the works of J. S. Bach]. *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii – Aesthetics and ethics of pedagogical action*, 10, 150–159. [in Ukrainian].
3. Borshuliak, A. (2014). *Pasionnist yak osnova soteriologichnoho myslennia v klavirni tvorchosti Y. S. Bakha* [Passionality as the basis of soteriological thinking in the clavier works of J. S. Bach]. *Paradyhma piznannia: humanitarni pytannia – Paradigm of cognition: humanitarian issues*, 1, 66–72. [in Ukrainian].
4. Kornienko, N. (1996). *Kultura i neliniinyi svit: novi pidkhody* [Culture and the nonlinear world: new approaches]. *Ukrainska khudozhnia kultura – Ukrainian artistic culture*. Kyiv: Lybid, 365–389 [in Ukrainian].
5. Melnyk, L. O. (2004). *Neobarokovi tendentsii v muzytsi XX st.* [Neobaroque tendencies in the music of the 20th century]. Diss. PhD. UNTAM. [in Ukrainian].
6. Delong, J. (2011). *My, Saksofon*. [We, Saxophone]. Krakow: PWM Polskie Wydawnictwo Muzyczne. [in Polish].
7. Jabłoński, M. (2007). *Najmłodsze pokolenie polskich kompozytorów* [The youngest generation of Polish composers]. Retrieved from: <https://culture.pl/pl/artykul/najmlodsze-pokolenie-polskich-kompozytorow> [in Polish].
8. Kroll, M. (Ed.). (2019). *The Cambridge Companion to the Harpsichord*. Cambridge University Press, 93–112.
9. Ronkin, B. (2012). *Londeix Guide to The Saxophone Repertoire 1844–2012*. Glenmoore: Roncorp Publications.
10. Robert Kurdybacha's official personal website. Retrieved from: <https://robertkurdybacha.com/>

“Prelude and Fugue” for alto saxophone and piano by Robert Kurdybacha: A synthesis of baroque traditions and contemporary musical aesthetics

Roman Bohdanovych Fotuima
Postgraduate Student at the Doctoral
School of The Karol Lipinski Academy
of music in Wrocław
Teacher at the Department
of the Woodwind Instruments
Ukrainian National Tchaikovsky Academy
of Music
ORCID: 0009-0006-5654-2812

The article examines “Prelude and Fugue” for alto saxophone and piano by the Polish composer Robert Kurdybacha as an example of a contemporary reinterpretation of Baroque forms within the framework of postmodern musical aesthetics. Robert Kurdybacha is recognized as one of the important figures in contemporary Polish musical life. His oeuvre spans a wide range of genres – from symphonic and chamber music to electroacoustic projects. A significant part of his works are dedicated to compositions for wind instruments, including concertos for flute and saxophone with orchestra, as well as a number of chamber works featuring clarinet, flute, bass clarinet, and others. This attests to Kurdybacha’s deep interest in the expressive potential of these instruments and his consistent effort to renew and expand the modern classic repertoire for winds.

The active involvement of the Wrocław-based artist as a composer, conductor, educator, and festival organizer has had a significant impact on shaping the contemporary musical landscape of Lower Silesia, as well as Poland as a whole. At the same time, his work has received little attention in Ukrainian musicology. The present publication constitutes one of the first attempts to introduce the figure of Robert Kurdybacha into the national academic discourse through an in-depth analysis of one of his chamber compositions.

The analysis of “Prelude and Fugue” focuses on the specific features of its polyphonic organization, rhythmic structure, and musical language. The study highlights characteristic elements of the composer’s individual style, including a tendency toward intertextual thinking, the use of Baroque symbolism, and the synthesis of tradition with contemporary artistic trends. Particular attention is given to the role of Baroque rhetoric as an aesthetic marker within the postmodern context of the composition.

In conclusion, “Prelude and Fugue” is affirmed as a work of high artistic value and a notable example of contemporary chamber repertoire that successfully merges traditional forms with a modern musical language. At the same time, the study emphasizes the need for further exploration of Robert Kurdybacha’s multifaceted creative legacy within Ukrainian musicological research.

Keywords: saxophone, piano, Polish composer, Robert Kurdybacha, polyphony, chamber music, neobaroque.